

Směrnice pro pracovní potápění

SPČR – platné od 1. 2. 2002

1. Úvodní ustanovení

- 1.1 Směrnice upravuje povinnosti a práva organizací, podnikatelů a jejich pracovníků při provádění potápěčských prací. Je závazná pro organizace, podnikatele a potápěče v odborné působnosti Svazu českých potápěčů (ve smyslu platné akreditace udělené MŠTM ČR) a členů Sdružení podnikatelů, školitelů a profesních pracovníků v komerčním potápění.
Při provádění potápěčských prací jsou organizace, podnikatelé a jejich pracovníci povinni dodržovat rovněž obecně závazné a zvláštní předpisy, které se prováděných prací týkají.
- 1.2 Organizace a podnikatelé jsou povinni každou prováděnou práci zajistit technicky a personálně tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost a zdraví žádného pracovníka po celou dobu pracovního výkonu.
- 1.3 Potápěči provádějící potápěčské práce musí být držiteli Profesního průkazu potápěče, vydaného Svazem českých potápěčů nebo jiného srovnatelného průkazu uznaného Svazem českých potápěčů. Práce mohou provádět též potápěči zařazení do výcviku ve Škole profesního potápění. Frekventant Školy profesního potápění musí splňovat minimálně kvalifikaci P** nebo adekvátní kvalifikaci získanou v jiném výcvikovém systému schválenou Svazem českých potápěčů.

2. Zdravotní a hygienické zajištění

- 2.1 Potápěči jsou povinni podrobit se každoroční lékařské prohlídce v rozsahu a formě určené platnými předpisy o posuzování zdravotní způsobilosti k práci.
- 2.2 Při snížení fyzických či psychických schopností (z důvodu nemoci, požití alkoholu či drog, únavy apod.) je potápění zakázáno. Tyto indispozice je potápěč povinen oznámit vedoucímu potápěči.
- 2.3 Potápěč je povinen odmítnout sestup v případě, že se k němu necítí být fyzicky nebo psychicky způsobilý, nerozumí danému úkolu nebo není schopen jej bezpečně a správně provést. Potápěč nesmí být k sestupu druhou osobou donucen.
- 2.4 Při pracovním potápění je nutno používat dekompresní tabulky vhodné pro tento účel a schválené Svazem českých potápěčů pro práce pod vodou.
Přístroje stanovující dekompresi (dekompresní počítače) mohou být k určení výstupu použity pouze výjimečně a to ve zvláštních případech, kdy potápěč častěji mění hloubku ponoru a vykonává pouze lehčí práci (např. fotodokumentace, filmování, prohlídky objektů).
- 2.5 Délku ponoru je nutno s potápěčem dohodnout předem s ohledem na dekompresi, podmínky sestupu a prováděnou práci.

- 2.6 Opakované sestupy do hloubek větších než 9 m jsou při pracovním potápění zakázány (s výjimkou zásahů pro záchranu života nebo zdraví člověka).
- 2.7 Na pracovišti musí být k dispozici lékárníčka, připraven k okamžitému použití kyslíkový křísící přístroj s dostatečnou zásobou kyslíku a záložní dýchací přístroj s automatikou. Musí být zajištěno telefonické spojení (pevná linka, mobilní telefon).
- 2.8 Na pracovišti musí být přítomen alespoň jeden pracovník vyškolený v poskytování první pomoci. Musí znát umístění telefonu a telefonní čísla na nejbližší zdravotnické zařízení a nemocnici.
- 2.9 Plně vybavená dekompresní komora v pohotovostním stavu umístěná v bezprostřední blízkosti pracoviště je nutná při všech sestupech, které jsou spojeny s více než jednou dekompresní zastávkou nebo sestupech spojených s vysokou fyzickou námahou a při sestupech do vody s hladinovou teplotou nižší než 10 °C.
Při pracích zajišťovaných komorou musí být přítomen pracovník vyškolený k její obsluze, který je schopen určit příznaky dekompresní nemoci a vzduchové embolie a zahájit léčebnou rekompresi. Dále musí být známo telefonní spojení na nejbližší odborné lékaře, znalé potápěčské problematiky.
- 2.10 Při provádění potápěčských prací musí být zajištěna přeprava (pohotovostní vozidlo a řidič) do nejbližší nemocnice. Při mimořádně náročných sestupech do větších hloubek je vhodná přítomnost odborného lékaře znalého potápěčské problematiky.
- 2.11 Mokrý potápěčské obleky je možné používat pouze pro krátkodobé práce ve vodě, jejíž teplota a složení neohrožuje zdraví potápěče. Vyjíměčně je lze použít při teplotě hladinové vody nižší než 15 °C, pokud s tím potápěč souhlasí.
- 2.12 Používání vzduchu jako dýchacího media pro potápěče je povoleno do hloubky 50 m. Při používání jiných směsí plynů než vzduchu jako dýchacího media, musí mít potápěč odpovídající kvalifikaci.
- 2.13 Při práci v kontaminovaných vodách je nutné používat celoobličejové masky nebo potápěčské přilby a suché izolační obleky včetně ochranných rukavic.
- 2.14 Práce pod vodou s pneumatickým nářadím působícím nadměrné vibrace a tlakové rázy (příklepová vrtací kladiva, sbíječky apod.) je dovolena pouze v suchém obleku s celoobličejovou maskou nebo přilbou a ochranných rukavicích. Celková doba práce během jednoho dne nesmí přesáhnout dvě hodiny a musí být přerušena alespoň jednou přestávkou strávenou nad hladinou.
- 2.15 Při provádění potápěčských prací musí být v bezprostřední blízkosti pracoviště vytápěný uzavřený prostor určený k ohřátí a odpočinku potápěčů.

3. Zajištění sestupů

- 3.1 Před započatím práce seznámí vedoucí pracoviště všechny pracovníky s pracovním úkolem, předpokládaným postupem prací a způsobem jeho plnění. Současně seznámí pracovníky s místními bezpečnostními předpisy pro dané pracoviště a s činností při vzniku nenadálé situace (nehodě, náhlém zhoršení povětrnostních podmínek,

problémem s postupem práce atd.) včetně telefonních spojení a cesty do nejbližší nemocnice.

- 3.2 Veškerou činnost pod vodou a činnosti s ní související řídí vedoucí potápěč.
- 3.3 Používaná potápěčská technika musí být udržována v bezvadném stavu a pravidelně kontrolována před každým sestupem. Potápěč musí používat výstroj přiměřenou podmínkám, ve kterých probíhá práce. Minimální vybavení určí vedoucí potápěč.
- 3.4 Každý sestup musí být zabezpečen jisticím potápěčem. Stupeň jeho vybavení a pohotovosti k zásahu určí vedoucí potápěč s ohledem na podmínky, ve kterých probíhá práce.
- 3.5 Pokud se potápěč potápí sám, musí být zabezpečen telefonním kabelem nebo naváděcím lanem. Kabel ani lano nesmí být poškozeny a musí mít odpovídající pevnost a průměr (3000 N, 5 mm). Konec kabelu nebo lana musí být pevně zajištěn na břehu nebo plavidle.
- 3.6 Při práci pod vodou je vhodné zajistit spojení s potápěči přednostně potápěčským telefonem nebo jiným hlasovým komunikačním zařízením. Pouze ve vyjimečných a odůvodněných případech je možné použít jiný způsob, např. signální lano. V případě použití signálního lana musí být způsob signalizace dohodnut před započítím prací a jeho znalost ověřena před každým sestupem.
- 3.7 V případě sestupu dvou a více potápěčů jsou tito povinni udržovat vzájemný kontakt. Při ztrátě partnera se doporučuje omezit dobu jeho hledání na max. 30 sekund, poté jsou povinni se vynořit předepsaným způsobem s ohledem na případnou dekompresi.
- 3.8 Všechny sestupy vyžadující dekompresní zastávku musí být zajištěny náhradním zdrojem vzduchu umístěným v hloubce zastávky (dýchací přístroj, potápěčský zvon, apod.).
- 3.9 Sestup na pracoviště pod vodou a výstup z něj musí být s ohledem na podmínky (viditelnost, složitost přístupu aj.) zajištěn tak, aby nemohlo dojít ke ztrátě orientace potápěče. V případě potřeby musí být sestup zabezpečen sestupovým lanem.
- 3.10 Při potápění v proudící vodě je třeba zvláště pečlivě připravit pracovní postup s ohledem na zvýšené zajištění bezpečnosti potápěče.
- 3.11 Při použití plavidel a plovoucích pracovních základen je nutno dodržovat ustanovení platného Řádu plavební bezpečnosti.
- 3.12 Použitá plavidla musí být vhodného druhu s ohledem na prováděné práce a musí umožňovat potápěčům bezpečný vstup do vody a výstup z ní. Po dobu sestupu potápěčů se plavidlo nesmí pohybovat motorovým pohonem. Pokud se práce provádějí z pevně zakotvených nebo vyvázaných plavidel a základen, musí být na pracovišti připraven záchranný člun.

- 3.13 Práce pod ledem smějí být prováděny z otvoru v pevném ledu (nikoliv mezi krami) tvaru čtverce nebo trojúhelníka o straně alespoň 2 m s okraji zabezpečenými proti jeho prolomení. Potápěči musí být zajištěni telefonním kabelem nebo signálním lanem.
- 3.14 Před začátkem prací pod vodou s použitím zdvihacího zařízení musí vedoucí potápěčských prací stanovit pracovní postup, seznámit s ním zúčastněné pracovníky a určit dorozumivací znamení.
- 3.15 Při potápěčských pracech konaných s použitím zdvihacího zařízení může potápěč vstoupit do vody pouze v případě, že nebude ohrožena jeho bezpečnost zdvihacím zařízením nebo břemenem. Před manipulací s břemenem se musí potápěč pohybovat tak, aby se nedostal on ani žádná část jeho výstroje pod zavěšené břemeno a nebyl nijak ohrožen břemenem ani zdvihacím zařízením. Jakákoliv manipulace se zdvihacím zařízením může být zahájena pouze až na potápěčův pokyn. Potápěč vykonávající práce s použitím zdvihacího zařízení musí být držitelem platného vazačského průkazu.
- 3.16 Po celou dobu manipulace zdvihacího zařízení s břemenem nebo i bez něj pod vodou musí být potápěč ve spojení s vedoucím potápěčem telefonem. Použití signálního lana k dorozumívání je zakázáno. Je vhodné, aby obsluha zdvihacího zařízení měla možnost slyšet přímo pokyny od potápěče.
- 3.17 V prostoru, ve kterém se provádějí potápěčské práce nesmí současně probíhat jiná činnost, která by mohla mít negativní vliv na bezpečnost potápěčů pod vodou.

4. Speciální práce

- 4.1 Speciální práce pod vodou (svařování, řezání el. obloukem nebo benzínem, trhací práce aj.) mohou provádět jen potápěči s příslušnými odbornými zkouškami. Tyto práce se řídí zvláštními bezpečnostními předpisy pro jednotlivé druhy prací.
- 4.2 Svařování a řezání elektrickým obloukem je povoleno pouze s použitím suchého obleku a celoobličejové masky nebo potápěčské přilby a ochranných rukavic. Žádná část těla nesmí být v přímém styku s vodou.
- 4.3 Nesmí být používáno střídavého elektrického proudu. Zařízení musí být uzpůsobeno tak, aby proud mohl být okamžitě přerušen.
- 4.4 Výměna elektrod smí být prováděna jen po přerušení dodávky proudu do držáků elektrod. Dodávka proudu smí být obnovena až po novém signálu svářeče.
- 4.5 Pokud při řezání pod vodou pomocí ultratermických tyčí je k zapálení používáno elektrické svářečky, platí pro ně stejné podmínky jako při řezání elektrickým obloukem.

5. Závěrečné ustanovení

- 5.1 Dnem vydání těchto směrnic se ruší platnost Směrnice pro pracovní potápění vydané Svazem potápěčů Československa dne 28. 11. 1992.
- 5.2 Tato směrnice nabývá účinnosti dnem schválení presidiem Svazu českých potápěčů.